



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et
Exercitiis Accommodatæ Libri IV**

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. I. Qvale Motivum esse debeat Contritionis prout differt ab Attritione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

& in primo instanti damnationis, non probat evidenter metaphysicè, quòd sint duratura tormenta aeternum; nec est metaphysicè evidens, quòd illa ipsa tormenta, & omnia argumenta quæ damnatus naturali intellectu penetrat, & à quibus inducitur ad judicandum, fore pœnam aeternam, non possint in aliquo supposito existere, quin reverà durarent aeternum. Sufficit illis evidentiæ moralis, & absentia omnis probabilitatis de pœna aliquando remittenda. Itaque tantum abest damnatos habere evidentiam metaphysicam de pœnis aeternum duraturis, ut repugnet eam haberi cognitione naturali, ad hoc enim esset necesse, illas pœnas esse intrinsicè perpetuas. Denique in mea sententia (quam nuper Romæ etiam docuit Recentior Hispanus sæpè à me laudatus) po-

test vnum peccatum remitti sine alio, & sic Deum posset damnatis extrinsecè condonare peccatum Odij, & tamen illos aeternum affigere propter peccata commissà in via. ergo etiamsi concederemus, peccatum Odij ex intrinseco peccato essentialiter supponere statum damnationis pœnæ, nullo modo legitime inferretur, illud esse intrinsicè irremissibile. Sed de hoc satis. Oportet alia argumenta, quibus hoc peccatum irremissibile solet impugnari, ut quòd præjudicaret misericordiae Dei, quòd haberet infinitam consistendi illius Clementiae, quòd esset contra nimè eligibile, adeoque gravissimum dicitur, quidem ab adversarijs eluduntur, nescio tamen an rectè solvantur.

CAPVT II.

DE PRÆCIPVO POENITENTIE ACTV AD PECCATI DELETIONEM IDONEO, CONTRITIONE.

CONTROVERSIA I.

Quale Motivum esse debeat Contritionis, prout differt ab Attritione.

904. **N**otandum 1. Contritionem Theologicè per hoc distingui ab attritione, quòd ille actus dicatur Contritio, qui est connexus cum hominis justificatione, sive ut dispositio vltima, sive ut forma justificans (de quo alibi dictum) etiam sine vilo Sacramento re suscepto: Attritio verò dicatur omnis illa supernaturalis detestatio peccati, quæ sine Sacramento re suscepto non trahit secum justificationem.

Notandum 2. Motiva, ex quibus peccata detestamur, alia esse vniuersalia, hoc est, extendentia se ad omnia peccata, ut Motivum Obedientiae, Religionis, Charitatis, Spei &c. alia sunt specialia & diversa pro diversitate virtutum quas specificant, & non se extendunt ad omnia peccata, ut Motivum Temperantiae, Liberalitatis, Misericordiae &c.

Notandum 3. Ex motivis vniuersalibus aliqua esse, quorum honestas desumitur per ordinem ad Deum, præcisà omni pœnâ & præmio, adeoque possunt intendi etiam si nullum præmium obtineretur, aut nullus reatus pœnæ incurreretur: huiusmodi est motivum Religionis; est enim honestum colere Deum ut supremum ens, illique obedire, secluso omni præmio, & metu pœnæ. Alia verò sunt, quæ desumunt honestatem à præmio quod intenditur, & pœnâ quæ declinatur. Porro quia difficilius est operari propter honesta-

tem non attento præmio aut pœnâ, adeo ut priores virtutes sunt nobiliores, & laudabiliores earum actus. His positis

Quæstio præfens est, ex quo motivo debet esse Contritio perfecta & justificativa. Prima Sententia est, non solum ex motivo perfecta Contritionis, cuius actus habent Deum pro fine CPT, sed etiam ex motivis vniuersalibus suprà memoratis, quæ non respiciunt præmium aut pœnam, ut est motivum Religionis, Obedientiae, Gratiarum, posse haberi Contritionem justificativam etiam Sacramento. Ità non pauci RR. innominati, quibus occasionem ita sentiendi præbuit Suarez, inquit, sibi ità olim visum esse de motivo positivæ, quod motivum putat hic auctor esse positivum Pœnitentiae, qui etiam supponit, omne peccatum esse contra Iustitiam erga Deum. Hanc Sententiam Vasquez vocat erroneam; quæ tamen censura nimia est, ut ostendit Lugo, & agnoscitur Arriaga, qui tamen immeritò dicit eam à Lugo defendi ut probabilem, hoc enim Lugo non obstat, sed solum adducit argumenta quædam speciosa, ob quæ potuerit Recentioribus videri probabilem, quod est longè aliud: nam nec Arriaga negat, quod est longè aliud: nam nec Arriaga negat, eam multis RR. visam esse probabilem, & tamen ipse negat esse probabilem, quod notare voluit, ut quis legens Arriagam, amplectatur hanc Sententiam ut probabilem ob Lugonis auctoritatem.

905. Dicendum est, ad Contritionem justificativam requiri motivum Charitatis Dei super omnia dilecti. Est Sententia clara S. Thomæ q. 86. a. 3. in C. ubi dicit, ad rationem veræ Pœnitentiæ requiri, ut displiceat peccatum, quia est contra Deum super omnia dilectum. Questio hæc, cum sit facti (potuisset enim Deus alios etiam actus acceptare) probanda est ab auctoritate. Itaque

Ad probandam Conclusionem adducuntur varia Scripturæ testimonia 1. Joan. 3. *Qui non diligit, manet in morte.* Lucæ 7. *Cui minus dimittitur, minus diligit.* hoc est, ei qui nihil diligit, nihil dimittitur. Accedunt Patrum locutiones. S. Aug. *serm. 7. de tempore.* Pœnitentiam certam non facit, nisi odium peccati & amor Dei. Verum hæc & similia non difficulter recipiunt interpretationem, ut videre est apud Lugonem & Arriagam, nisi accederet gravissima auctoritas Concilij Trid. quod planè videtur conclusionem definivisse, ad quod pertinebat interpretari sensum Scripturarum, & attendere communem sensum DD. Ecclesiæ. Itaque Sess. 14. c. 4. distinguit inter Contritionem perfectam & imperfectam, quæ vocatur Attritio, quod Contritio tunc justificet sine Sacramento in re suscepto, quando est charitate perfecta, non item, quando ex consideratione turpitudinis peccati, vel ex gehennæ & pœnarum metu concipitur. Vbi observo, quod Concilium non tantum excludat actus procedentes ex metu pœnæ, sed etiam procedentes ex turpitudine peccati, tales autem sunt etiam actus, quibus detestatur peccatum prout opponitur honestati Religionis, Obedientiæ, Gratiitudinis, &c. Nam turpitudine peccati consistit in privatione rectitudinis debitæ, hoc est, honestatis illius formalis, quæ invenitur in actu Religionis, Obedientiæ, &c. adeoque qui movetur ab honestate objectiva Religionis, Obedientiæ, &c. ad detestandum peccatum, attendit turpitudinem peccati; & tamen talem actum, ait Concilium, non nisi cum Sacramento justificare: ergo rejicit Concilium etiam illos actus, quos admittit contraria Sententia.

Obijciat. Si verba Scripturæ essent intelligenda de dilectione perfecta, essent falsa: sapè enim homo justificatur sine perfecta dilectione, scilicet per Sacramentum Pœnitentiæ cum sola attritione susceptum, sicut & per martyrium. R. Hanc objectionem etiam adversarij solvendam esse; nam etiam sine illis actibus, ad quos illi extendunt efficaciam contritionis, potest quis justificari cum Sacramento Pœnitentiæ, nempe cum dolore ex metu gehennæ, quem tamen nemo dicit esse Contritionem perfectam. Itaque neganda est sequela: nam licet verba sint universalis, est tamen subintelligendum, sicut in plerisque alijs regulis: præterquam in casibus exceptis in eadem Scriptura sacra: talis casus est usus privilegij concessi per Sacramentum Pœnitentiæ, id quod optimè probat P. Valentia d. 7. q. 8. punct. 3. §. Hoc verò, nisi enim hæc exceptio subintelligeretur, Christus non contulisset reverà, & cum efficacia suis Mini-

stris potestatem remittendi peccata, semper enim essent remissa per contritionem, vel Pœnitentiam non adesset, absolutio nihil operaretur, & sic beneficium Pœnitentiæ esset onus gravissimum, sine notabili & comparabili commodo. Voluit ergo Christus consulere fragilitati humanæ, & instituere Sacramentum, quod suppleret defectum dilectionis; ac proinde qui adhibet hoc Sacramentum, licet non diligit formaliter, diligit tamen æquivalenter, hoc est, substituit aliquid æquivalens dilectioni: sicut dicuntur omnia Sacramenta constare verbis, & tamen in Matrimonio non requiruntur verba formalia, sed sufficiunt æquivalentia, ut nutus: & sicut Christus dicitur, redemisse B. Virginem non formaliter, sed æquivalenter, hoc est præservando à peccato. Simili modo dicit S. Augustinus, quod non dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum, & tamen non semper restituitur ablatum formaliter, sed æquivalenter, v. g. pecunia pro equo ablato. Hinc nata est phrasid vitatissima Theologis, quod Sacramentum Pœnitentiæ faciat ex attrito contritum, non utique formaliter, sed in effectu & æquivalenter.

906. Probatur Conclusio 2. Scriptura extra Sacramentum requirit ad Justificationem conversionem peccatoris ad Deum: Deuter. 4. *Cum quaesieris Dominum Deum tuum, invenies eum, si tamen ex toto corde quaesieris eum.* Joel. 2. *Convertimini ad me ex toto corde vestro.* Isaia 31. *Convertimini sicut in profundum recesseratis.* Atqui perfecta conversio intentionalis à creatura ad Deum, non fit nisi per actum Charitatis, quo Deus constituitur pro fine CVI, ergo hic solus est contritio justificativa. Minor probatur. Ut enim conversio sit perfecta, debet homo avertendo se à creatura converti ad Deum eo modo & perfectione, quo se per peccatum avertendo à Deo convertit ad creaturam: atqui hæc averio consistebat in hoc, quod homo creaturam prætulit amicitiæ divinæ & Deo, constituendo creaturam pro fine CVI, ultimo: ergo ut conversio sit perfecta, debet Deus constitui pro fine CVI, ultimo: atqui hoc non facit ullus alius virtutis actus præterquam actus Charitatis; nam omnes aliæ virtutes habent ipsum hominem pro fine CVI (non tamen ultimo & adequato, sed ulterius referibili à Charitate ad Deum ut finem CVI, ultimum) nempe quia amant ipsi homini suam honestatem: ergo solus actus Charitatis est perfecta conversio.

CONTROVERSIA II.

An, & quo sensu Malum culpæ sit majus, magisque detestabile per Contritionem perfectam, quàm malum Pœnæ Inferni.

907. Dicendum est, Malum culpæ prout est offensa Dei, esse majus malum quàm malum pœnæ æternæ, & per contritionem magis detestandum

O o o o 2